

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **T. R.**, zastoupený JUDr. Lukášem Zárybnickým, advokátem se sídlem Sevastopolská 322/6, Praha 10, proti žalovanému: **Bc. P. V.**, o nejasné žalobě ze dne 7. 11. 2018, doplněné dne 27. 11. 2018 a dne 12. 5. 2019, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 3. 6. 2019, č. j. 59 A 36/2019 – 36,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Lukáši Zárybnickému, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 3400 Kč, která mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci usnesením označeným v záhlaví (dále jen „krajský soud“ a „napadené usnesení“) odmítl žalobu poté, co dospěl k závěru, že žalobce, ač byl k tomu vyzván, neodstranil vady své žaloby a pro tento nedostatek nebylo možno v řízení pokračovat.

[2] Žalobce, toho času ve výkonu trestu odnětí svobody, napadl usnesení krajského soudu kasační stížností a žádal, aby soud rozhodl o navrácení finančních prostředků, které mu byly ve věznici neoprávněně sraženy. Požadoval rovněž prověření svých kázeňských potrestání, jimiž se cítí poškozen, a vyjádřil zájem o odškodnění. Ustanovený zástupce pak kasační stížnost doplnil, uplatnil důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) a navrhl zrušení napadeného usnesení a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) uvedl, že soudu adresoval žalobu proti rozhodnutí o kázeňských trestech, žalobu proti nezákonnému zásahu a žalobu proti neoprávněnému strhávání částek z účtu během výkonu trestu odnětí svobody. Původní podání ze dne 7. 11. 2018 doplnil již 27. 11. 2018 o důkazy tak, že označil osobu, u níž si měl soud potřebné důkazy vyžádat (vychovatele, zde uvedeného jako žalovaného), neboť stěžovatel sám je nemá k dispozici. K podání z 12. 5. 2019 přiložil jako přílohu mimo jiné i kopii rozhodnutí o uložení kázeňského trestu (č. j. VS-20304/CJ-2018-802632) a co do žalobních důvodů uvedl, že jeho jednání nebylo protiprávní, uložení kázeňského trestu bylo neadekvátní a správní orgán překročil svou pravomoc. Že se domáhal ochrany proti trvajícím či hrozícím zásahům, bylo patrné již ze žalobního návrhu z 5. 11. 2018, kdy jasně žádal o zastavení vytýkaného jednání, respektive zabránění jeho opakování, podobně jako i v doplnění ze dne 27. 11. 2018. Pokud jde o neoprávněné strhávání peněžních prostředků z účtu, stěžovatel podáním ze dne 12. 5. 2019 žalobu doplnil o podnět krajskému státnímu zastupitelství z 23. 5. 2018, kam ručně dopsal žalobní důvody, konkrétně neoprávněné a nesprávné strhávání peněz ve věznici, a jednoznačně uvedl, že napadá postup správního orgánu, čímž byl míněn zásah. Předložil k důkazu řadu příloh a mimo jiné vymezil i výši nesprávně stržených částek (20 884 Kč a 33 940 Kč), a určil tak předmět řízení.

[4] Podle stěžovatele byla žaloba po doplnění (27. 11. 2018 a 12. 5. 2019) dostatečně určitá a obsahovala požadované náležitosti, proto ji krajský soud nebyl oprávněn odmítnout. Odkázal na judikaturu Ústavního soudu o povinnosti soudu interpretovat za pomoci podatele jeho podání se zohledněním jeho skutečného záměru tak, aby bylo umožněno meritorní projednání. V pochybnostech je třeba přístup k soudu umožnit. Podle stěžovatele však krajský soud nevyvinul dostatečnou aktivitu k tomu, aby věcné projednání umožnil, ačkoli stěžovatel, který nemá právnické vzdělání, projevil mimořádnou snahu o vyhovění výzvě soudu k doplnění žaloby. Napadeným rozhodnutím mu bylo upřeno právo na řádné projednání jeho věci.

[5] Nejvyšší správní soud nejprve ověřil, zda kasační stížnost splňuje formální náležitosti, a shledal, že je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.), a stěžovatel je v řízení zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud následně přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti; neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[6] Podstatou věci je posouzení, zda krajský soud v souladu se zákonem vyhodnotil stěžovatelova podání včetně všech doplnění jako neprojednatelná a důvodně je odmítl.

[7] Podle § 37 odst. 5 s. ř. s. předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.

[8] Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu zjistil, že stěžovatelovými podáními se nejprve zabýval Okresní soud v Jablonci nad Nisou, kterému byla původně doručena. Poté, co stěžovatel své podání, které bylo hodnoceno jako nejasné, k výzvě v listopadu 2018 doplnil, vyslovil tento soud, že k projednání věci není příslušný a postoupil ji k vyřízení krajskému soudu jako soudu správnímu. Ten pak usnesením ze dne 30. 4. 2019, č. j. 59 A 36/2019 - 16, stěžovatele vyzval, aby nedostatky žaloby (sestavující z podání ze dne 7. 11. 2018 doplněného dne 27. 11. 2018) odstranil. Krajský soud stěžovateli podrobně vysvětlil, jakými nedostatky jeho podání trpí a co je třeba doplnit. Jasně popsal, jaké možnosti ochrany ze strany správního

pokračování

soudu soudní řád správní předjímá, jaké žalobní typy jsou pro tu kterou aktivitu veřejné správy určeny a jaké náležitosti bude třeba u každého z nich doplnit. Soud také podrobně a přehledně vysvětlil, jak má stěžovatel postupovat. Připojil i poučení o možnosti požádat o ustanovení zástupce, kterým může být i advokát, a uvedl, za jakých podmínek je možné žádosti vyhovět.

[9] Na výzvu stěžovatel zaslal soudu 15 stran ručně psaného textu a dalších listin (kopie založeny na č. l. 23 - 33 spisu krajského soudu). Nejvyšší správní soud se s nimi podrobně seznámil a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[10] S krajským soudem je třeba souhlasit, že tvrzení, která jsou obsahem stěžovatelových podání z listopadu 2018 a pozdějších doplnění, neposkytují navzdory velmi srozumitelně formulovaným instrukcím, jež stěžovatel od krajského soudu obdržel, dostatečný základ pro posouzení, jaké žaloby podává a čeho se jimi domáhá. Z jeho vyjádření je patrné, že nesouhlasí s tím, že by z jeho peněz měly být hrazeny náklady výkonu trestu, a rád by si je nechal pro nákupy v kantýně. Stěžoval si na příslušníky vězeňské služby proto, že mu opakovaně udělují kázeňské tresty, a žádal, aby státní zastupitelství zrušilo oddělení kázeňských trestů a „udělalo pořádek s vězeňskou službou“. Nelíbilo se mu, že byl dvakrát postižen za ležení na neustlaném lůžku v době, kdy to není dovoleno, na nástupním oddělení věznice Oráčov. Přiložil dvě neúplná rozhodnutí o uložení kázeňského trestu odsouzenému (č. j. VS-20304/ČJ-2018-802632 a č. j. VS-20305/ČJ-2018-802632, obě bez data), z nichž je patrný výrok, popis skutku a část odůvodnění. Prvým byla uložena důtka a druhým kázeňský trest umístění do uzavřeného oddělení s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení na dobu 3 dnů nepodmíněně. Ze stěžovatelových podání, která jsou srozumitelná jen obtížně, nelze seznat ani skutečnosti, na jejichž základě by bylo možné posoudit včasnost žaloby, případně žalob.

[11] I když lze s jistotou konstatovat, že stěžovatel zjevně není spokojen s režimem ve věznicích, v nichž byl umístěn, ani s postupem některých příslušníků vězeňské služby či ekonomického oddělení věznice, nevyvinul dostatečné úsilí potřebné k tomu, aby vylíčil rozhodné skutečnosti svými slovy tak, aby soud mohl identifikovat, čeho se stěžovatel domáhá, a zvolit adekvátní procesní postup (ověřování zachování podmínek řízení, případně vydání rozhodnutí ve věci).

[12] Z množství výhrad, jež stěžovatel přdestřel krajskému soudu, se podává jako nejzřetelnější nesouhlas s tím, že byl kázeňsky potrestán. Soud by si tak mohl nanejvýš učinit úsudek, že stěžovatel mínil podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. Z přiložených fragmentů rozhodnutí je však patrné (a krajský soud si toho správně povšimnul), že výtky směřují proti rozhodnutím vydaným v prvním stupni, kterými se správní soud zabývat tak jako tak nemůže.

[13] V daném případě stěžovatel mohl na vady kázeňského řízení a nezákonnost z něj vzešlého rozhodnutí poukázat ve stížnosti, kterou jako opravný prostředek účastníku kázeňského řízení poskytuje § 52 odst. 3 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „ZVTOS“). Takový postup totiž plně koresponduje principům, na nichž stojí správní soudnictví, jež plynou z § 5 s. ř. s., tedy principům subsidiarity a posteriority. Stěžovatel však zjevně stížnost jako prostředek ochrany v rámci veřejné správy nevyužil (netvrdil, že by stížnost podal), takže nadřízený správní orgán neměl příležitost rozhodnutí o kázeňském trestu přezkoumat.

[14] K rozhodnutí, na něž poukazoval v doplnění kasační stížnosti (č. j. VS-20304/ČJ-2018-802632) s tím, že vůči němu dostatečně vymezil žalobní body,

kterými se měl soud věcně zabývat, lze navíc dodat, že jeho výsledkem bylo uložení trestu spočívajícího v důtce. Takové rozhodnutí ovšem není díky zákonné výluce vůbec soudně přezkoumatelné. Žaloba proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu - důtky je nepřípustná podle § 68 písm. e) ve spojení s § 70 písm. f) s. ř. s., neboť přezkoumání vylučuje zvláštní zákon, konkrétně § 52 odst. 4 ZVTOS. Krajský soud by proto neměl jinou možnost než žalobu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítnout, a to i kdyby se ukázalo, že proti němu stěžovatel podal opravný prostředek, kterému nadřízený správní orgán nevyhověl. V této souvislosti se již jen sluší dodat, že soulad právní úpravy § 46 odst. 3 písm. a) zákona o výkonu trestu odnětí svobody ve spojení s § 52 odst. 4 téhož zákona (tedy výluky ze soudního přezkumu) s Listinou základních práv a svobod opakovaně dovodil Ústavní soud (viz bod 28 nálezu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 32/08, nebo též usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 1. 2015, sp. zn. I. ÚS 3688/14).

[15] Nejvyšší správní soud shledal, že napadené usnesení krajského soudu není nezákonné z důvodů, které stěžovatel uvedl v kasační stížnosti. Krajský soud stěžovatele řádně poučil o tom, jak vady podání odstranit, a poté adekvátně vyhodnotil jeho doplnění jako nedostatečné. Stěžovatel nevénoval dostatečné úsilí tomu, aby srozumitelně vylíčil, v jakých konkrétních záležitostech žádá soud o poskytnutí ochrany a co požaduje. Přesto, že byl poučen o tom, že lze požádat o ustanovení zástupce z řad advokátů, a zajistit si tak odbornou právní pomoc, návrh nepodal.

[16] Nejvyšší správní soud na základě shora uvedeného dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé zamítl.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti vychází z § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nevznikly, nebyla mu tedy jejich náhrada přiznána.

[18] Stěžovateli soud ustanovil usnesením ze dne 18. 12. 2019, č. j. 2 As 185/2019 - 14, zástupcem pro řízení o kasační stížnosti advokáta, a v takovém případě platí jeho odměnu včetně hotových výdajů stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), náleží ustanovenému zástupci stěžovatele odměna za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu – písemné podání ve věci samé (kasační stížnost) ve výši 3100 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu]. Náhrada hotových výdajů činí za učiněný úkon podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu 300 Kč. Protože ustanovený zástupce není plátcem daně z přidané hodnoty, je částka 3400 Kč konečná.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. února 2020

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu